

Krig i Sør-Norge.

Storparten av vårt land puster frødeles tungt under nazitaket. Og enda kan det ikke sies når og på hvilken måte befrielsen vil komme til de deler av Norge som nå er okkupert. Man kan drive kannestøperier omkring de tre alternativet: alliert invasjon, tysk evakuering eller tysk kapitulasjon mens besetningsstyrkene ennå er her i landet. Man kan således kanskje si at en større alliert invasjon i Norge blir mindre og mindre sannsynlig etter som tiden går; man kan spekulere omkring størrelsen av troppetransportene til Tyskland - som det må være de alliertes oppgave å hindre, og man kan diskutere med seg selv hvor langt sørover russerne kan nå. Men det eneste som står fast er at det, overvefende sannsynlig, kommer til å bli kamphandlinger i Sør-Norge også. Og for alt vi vet, kan de begynne snart. Selv om alt forløper på gunstigste måte, kan ikke Norge bli befridd uten kamp og uten blodsutgyldelse.

Dette har vi vist i disse 5 årene. Vi har også ønsket å ta vår del av byrdene. Ofte synes vi vi yter for lite militært bidrag til de alliertes seier. Men har vi forberedt oss mentalt på den krigen som kommer? Noe rolig hjørne er vårt land riktignok ikke, med Nord-Norge katastrofen, sabotasje, flyangrep og ukende terror. Men hvorledes vil du ta det den dagen. Hjemmestyrker forskanser seg i haven din, den dagen sørste patrioter er på døren og ber om hjelp, den dagen du står uten lys og vann og varme og uten noen å spørre til råds. - Selvsagt blir det et sjokk for mange.

Da gjelder det - som aldri før - at hver mann fyller sin oppgave, så kampene blir så kortvarige og ublodige som mulig. Hjemmestyrkene, som delvis alt er i aksjon, vil få sine spesielle ordre. Men alle vi andre - hva skal vi gjøre? Hvorledes skal vi forberede oss? Overkommandoer må gi svar på det. Kronikken kan det ikke. Vi kan bare peke på visse oppgaver for sivilbefolkningen: spre meldinger fra de militære myndigheter fort og korrekt, gi troppestyrken riktige underretninger og mat og all annen hjelp stort sett ikke evakuere uten etter ordre, men unngå komposone, hjelpe andre sivilister med mat og klær osv. Hovedsynspunktet blir: sivilbefolkningen må ikke gå i veien for operasjonene, og sivilbefolkningen må i størst mulig utstrekning klare seg selv. Erfaringer fra andre land viser hvor meget en disiplinert sivilbefolkning kan bety for et lykkelig resultat.

Tyskerne vil sette alt inn på å skape panikk blandt oss. Denne panikk er et av deres beste våpen. Derfor skal vi klare å opptre rolig, uten å miste hodet, og til punkt og prikke skal vi følge ordrene fra de militære sjefene. Slik skal også vi gjøre den innsats vi så svært lengter etter å få gjort.

Norges goodwill - Norges sjans.

For kort tids siden ble det i Storbritannia foretatt en prøvtestanning innen alle befolkningslag over hvilken av de allierte nasjoner man følte den sterkeste sympati for. Norge kom inn som en overlegen nr. 1. En tilsvarende stemningsprøve i USA gav til resultat at China og Norge kjempet om førsteplassen i amerikanernes hjerter.

Dette resultatet er gledelig; men først og fremst er det en oppfordring til å sette alle krefter inn i sluttkampen. Vi er trette etter disse 5 årene, men vi klarer adskillig mer. Hver dag og hver time på dagen skal kampon mot undertrykkene skjerpes. - Dermed er det en oppfordring til å vise verden hvor knirkefritt overgangen fra krig til fred kan gå i et land som aldri har sikket demokratiet. - En lang arbeidsdag ligger ofran oss. Men hva gjør det? Kanskje vil nordmenn etter en gang si klokke og varme ord i den internasjonale debatt, slik som Nansen en gang gjorde det. Og kanskje vil verden høre etter. Var goodwill gir oss sjanser. La oss bruke dem godt.

UKT SØR-GIKK (11.-17. jan.)

Etter noen dager med begrenset alliert framgang på de viktigste fronter, med stillstand på andre og endog tilbakegang i Ardennersnittet, har krigen i de siste 8 - 10 dager tatt en helt ny vending, med betydelige til dels sensasjonelle seire på hovedfrontene og med framgang for de allierte våpen overalt, fra Ardennene til Filippinene, men først og fremst på østfrontens sentralavsnitt, i Polen. Det har ikke innløpet så gode meldinger siden de tyske stillinger ble rullet opp under stormløpet gjennom Frankrike og Belgia i august-september ifjor. Det er en glede å notere at også norske styrker er med på den verdensomfattende offensivbølge, og ivært eget land. Den 16. jan. ble det offisielt meldt at norske styrker under oberst Dahl er rykket videre vestover i Finnmark fra Tanalinjen og har nådd 30 km sør for Porsangerfjorden, hvor de er i kontakt med fienden. Hele Porsanger og traktene om Laksefjord er rensket, og to tyske flyplasser erobret, den ene den viktige Banak. Ialt er 22 500 km² av Finnmark, ca 1/2 fylket, frigjort; av befolkningen som før krigen utgjorde ca. 28 000 er mellom 20 og 25 000 tilbake. Overføring av politistyrker fra Sverige fortsetter.

Østfronten er igjen i brennpunktet for verdens oppmerksomhet, etter at russerne satte igang sin veldige, lenge ventede vinteroffensiv fredag 12. jan. Den føres med ubørt kraft - 250 divisjoner er satt inn - og omfatter det meste av fronten fra Østpreussen til Karpatene. Alt de første 5 døgns resultater er ganske overordentlig oppsiktsvekkende. Den tyske front, Weichsel-linjen, er slått istykker i 250 km bredde, og russerne har kunnet trænge opptil 140 km fram. De har tatt så viktige byer som Warszawa, Kielce og Radom og står bare 20 km fra Krakow og 50 km fra den tyske grænse, med truende angreppsspiss rettet også mot andre viktige knutepunkter som Czesochowa og Lodz. Selv av de tyske meldinger og kommentarer framgår det at man anskuer situasjonen i øst som høyst alvorlig, at hele fronten er kommet i bevegelse og at man må være forberedt på veldige retraktbevegelser. Det er tydelig at russerne har nyttet sin lange oppladningspause på denne front (siden aug. ifjor) meget godt, slik at de stot som nå settes inn her en helt uimotståelig gjennomslagskraft. Tyskerne er nemlig på ingen måte tatt ved overrumpling, for de hadde ventet offensiven og sikkert akkurat der hvor den er satt inn; de har også kastet inn i striden betydelige forsterkninger, men de er rent overende på en måte sørendog stiller russernes resultater under Vitebsk-offensiven ifjor sommer i skyggen.

Det første større stot ble satt inn fredag av Konjev's armé som var marsjert opp i Sandomierz-bruhudet på vestbredden av Weichsel, omtrent ved det punkt hvor San og Weichsel møtes. På slettene ved Weichsels øvre løp, sør for høydedragene Lysa Gora, rullet de russiske infanteri- og panserstyrker fram mot vest og sørvest, etter et ødeliggende 2 timers artilleribombardement. I løpet av 48 timer hadde russerne på en 60 km bred front gjort en 40 km dypt innhugg i de tyske stillinger og tatt trebakken for hverandre liggende linjer. Alt denne begynnelsesframgang lovet meget godt, idet tyskerne nettopp i denne sektor var fullt forberedt og offensiven ble bebudet ved den livlige patruljevirkosomhet som ble omtalt i vår forrige oversikt. Sandomierz-avsnittet var også det eneste hvor tyskerne hadde et større bruhode på Weichsels vestbredd. Fortsettelsen holdt hva innledningen lovet. Alt etter tre døgn kunne russerne melde om framgang til punkter 50 km vest for utgangspunktet og hadde avskåret den viktige jernbane fra Warszawa over Kielce til Krakow, og dagen etter den 16. januar, falt det viktige trafikknutepunkt Kielce, mens angreppsspissene befant seg 125 km vest for utgangspunktet - etter 96 timers offensiv.

Samme dag melde russerne om sitt annet hovedstot på den sørlige del

av fronten i Polen, idet Sjukovs l. ukrainske armé på 2 steder hadde sett over Weichsel s. for Warszawa, og i løpet av 3 dager hadde trent 60 km fram over en 120 km bred front og bl.a. tatt Radom og 1300 andre byer og landsbyer. Støtet fortsetter videre vestover mot Lodz, Polens nest største by, mens Konjews styrker lengre sør truer det viktige knutepunkt Czestecho ved nær den tyske grense. I alt har de 2 arméer tatt 2050 byer og landsbyer.

Den mest oppsiktsvekkende melding innløp imidlertid om kvelden 17. jan. Warszawa var falt. Russerne hadde her gått over Weichsel nord og sør for byen, omgått den og omringet den og tatt den med storm fra sør, vest og nord. Både militært og psykologisk vil den polske hovedstads plutselige fall bety meget; et vitnesbyrd om den betydning tyskerne tilligger byen er den forbitrede motstand de ytet her med friske reserver da russerne ved slutten av sin sommeroffensiv, kamprette og med overanstrengte sambandslinjer, kjempet i forstedene, og tragedien med den polske reisning utspiltes.

Også i Narva-avsnittet er russerne offensivt virksomme, selvom de hittil ikke har meldt noe derfra, og det later til at et større angrep også er satt inn mot Östpreussen i avsnittet ved Eydtkau, hvor Schlossberg er tatt. Om disse operasjoner utvikles til større offensiver eller om de i likhet med hva tilfelle formodentlig er med de russiske angrep i Slovakia, hvor Lucenec er tatt - vesentlig sikter på å binde tyske reserver eller er finter, kan ennå ikke avgjøres. Under enhver omstendighet er disse stöt farlige nok, for russerne har vist en mesterlig evne til å utnytte svakhet ene i et enkelt avsnitt og lyssnart skiftet tyngdepunkt i offensivene hvis framgang en på et enkelt punkt bruses opp. Noen overføring av tropper fra den ene sektor til den annen i Polen kan tyskerne vanskelig ta risikoen ved, men etter hva det meldes her de trukket til seg større styrker fra Ungarn.

Dette vil imidlertid ikke undgå å få følger på denne front. ... Er alt på forhånd den tyske motoffensiv for å undsette Budapest fra n.v. var gått istå etter store tap. Intet kan nå hindre at garnisonen i Budapest går sin Stalingrad-skjebne i møte; tyskerne hadde opprinnelig ca. 80 000 mann her, mange er falt og i siste uke har russerne meldt om stigende fangetall, i alt 28 000. De gjenværende styrker i Pest, den østlige bydel, mangler nå tyensynlig ammunisjon, og er trent sammen på et smalt område langs elven. Over 3/4 av byen er på russiske hender. Når Budapest faller vil store russiske styrker frigjøres og kunne kastes inn i offensiven vestover langs Donaus vestbredd, hvor Malinovskis armé nå bare står 2 km fra Komarno, med sikte på Wien og Österrikes og Tsjekkoslovakis industriområder. Hele det tyske framspring i Slovakia står i fare for å omfattes ved disse bevegelser og utviklingen nordenfor Karpatene, i Krakow-området. En radikal frontforkortning her kan meget snart bli aktuell.

Å spå om den videreutvikling i Polen lar seg for øyeblikket i gjørene. Det russiske gjennombrudd har så overveldende dimensjoner at det byr seg et rikt valg blandt operative muligheter for den russiske ledelse, og de perspektiver som åpner seg er veldige, forutsatt at russerne har for hånden de strategiske reserver som kreves for å utnytte situasjonen. Alt skulle tyde på at så er tilfelle, for oppladningen har vært enorm under den lange kamppause. Såvidt man kan skjønne her også det tyske forsvar vært knyttet til Weichsel-linjen, som nå er gjennombrutt på avgjørende måte, og noen naturhindring bortsett fra smale og for tiden fslagte elver forekommer ikke mellom den nåværende front og den tyske grense. Det er også et spørsmål om tyskerne har noen annen hovedlinje å støtte seg til mellom Weichsel og grensen, og den polske slette egner seg i eminent grad for bevegelseskrig med panserarmeer og mekanisert infanteri, særlig om vinteren da makron er hardfrossen og myrer, sjøer og elver har lagt seg. Blandt de mest nærliggende muligheter for russerne er naturligvis et stöt mot det övreschlesiske industriområde, som de altså nå står bare 50 km fra. Her er overordentlig viktige gruver og en metallindustri som er sterkt utbygd i de senere år, fordi dette område har ligget meget godt beskyttet mot luftangrep fra vest, i motsetning til det herjede Ruhr. Hvis russerne tar Övre Schlesien vil det under de nåværende forhold, med Ruhrs minskede kapasitet bety et lamnende slag mot Tysklands krigsindustri. Et annet lokkende alt-

ernativ for russerne er et stöt fra Warszawa-avsnittet nordover mot Östpreussens sörgrense; sammen med et stöt östfra i retning Gumbinnen-Königsberg vil det kunne utvikle seg til en omfattning av imponerende dimensjoner. Sett i videre perspektiv er hele offensiven på den polske front en høyst alvorlig trussel mot selve hjertet av Tyskland, selvom kanskje det ennå er litt tidlig når den russiske presse taler om at offensivens mål er Berlin. Viktigst av alt er det imidlertid at Tyskland nå for 1. gang i denne krig står overfor tofrontkrigen i dens fulle tyngde, og uten muligheter - i öst eller vest - for å oppgi synderlig meget terreng for motstanderne trenger inn i vitale områder. At vestmaktene i hele höst har måttet bære hovedbyrden av kampene og bare hatt sekundær støtte i den russiske offensiv i Ungarn, har gitt demmedtatte tyske krigsmakt et pusterom. Hvor lenge den nå kan holde ut de dobbelte trykk fra öst og vest er et stort spørsmål.

På vestfronten har de allierte hatt betydelig framgang i Ardennen-framspringet, hvor den tyske kile nå er redusert til 1/3 av sin opprinnelige størrelse. St. Hubert og Laroche er gjenerobret, 1. og 3. amerikanske armé som angrep henholdsvis fra sør (over Bastogne) og fra nord (over Grandmenil) har fått kontakt med hverandre i Houffalize, som lå i kilens sentrum og hvor det nå pågår gatekamper. Vefen Houffalize-St. Vith er avskåret og amerikanske styrker står bare 8 km fra St. Vith ved kilens nordlige basis. Tyskernes offensiv har kostet den omkring 100 000 mann av deres beste tropper, derav 40 000 i fanger, tap som er langt større enn de alliertes; men det har ikke lyktes å avskjære og omringe hovedstyrkene, sikkert bl.a. fordi de allierte i den avgjørende fase av slaget p.g.a. værforholdene ikke kunne få den tilstrekkelige støtte av sitt taktiske flyvåpen.

Allikevel er den tyske motoffensiv i vest endt med et nytt stort nederlag. Formodentlig var det meningen med den å rette et avgjørende slag mot de allierte ved et meget dristig stöt over forbindelseslinjene i Belgia, (kanskje endog med et raid-artet stöt mot Antwerpen, slik at armene i Aachen-avsnittet ble bragt i fare), i den hovedhensikt å bringe så store forstyrrelser i de allierte planer for vinteroffensiven til russerne satte inn at vestfronten kunne holdes med forholdsvis små styrker i de kritiske måneder. En slik plan har tyskerne imidlertid ikke hatt styrke nok til å gjennomføre, og den nye offensiv britene tirsdag satte inn i Sittardt-Roermond-Geilenkirchen-avsnittet (n. for Aachen) viser at den pause tyskerne hadde håpet på som følge av nødvendige allierte omgrupperinger etter Ardennenslaget, neppe vil bli lang.

Også på de andre avsnitt i vest er det hele veien de allierte som nå har initiativet. I Saar-området har amerikanerne framgang og på Pfalz-fronten, hvor tyskerne i løpet av 14 dager har tap 14 000 mann, har Patch 7. am. armé og franske styrker igjen gått til offensiv med gode resultater, bl.a. er Hetten n. for Hagenu gjenarobret, og det er innledet en meget kraftig offensiv mot det tyske bruhode vest for Rhinen. Det som i de kommende uker først og fremst blir interessant å se er hvor raskt og i hvilken utstrekning de allierte etter mellomspillet i Ardennene igjen kan bringe sitt trykk langs vestfrontens hovedavsnitt til full utførelse, synkroniser med den russiske offensiv. Foreløpig tegner det lovende.

I det fjerne Östern har de allierte også betydelig framgang, og det er betegnende at det som følge av de siste begivenheter er oppstått en politisk krise i Tokiol Det er sikkert først og fremst utviklingen på Filippinene som er i øget til å vekke uro. Amerikanerne har fra sitt bruhode på Luzon, som er 40 km bredt, støtt 50 km inn i landet mot sør i retning av Manila, som de står 100 km fra. Samtidig har fly- og flåtestridskrefter rettet voldsomme slag mot de japanske sjöverts tilførsler (flyene også mot sambandslinjer til lands). I tiden 6 - 17. jan. har amerikanerne senket 76 og skadet 149 japanske skip, med egne tap 3 destroyere og 9 andre skip. Betegnende for forholdet er det at admiral Halseys flåtestyrker i det siste har kunnet operere i Sørchinahavet og med hangar-skip-baserte fly rettet heftige angrep bl.a. mot Hongkong, Amoy og Swatow på den kinesiske kyst og senket 100 000 tonn japansk tonnasje. I Burma fortsetter den britiske framrykning mot Mandalay, det viktige sentrum som de britiske styrker bare står 29 km fra. Lengre nord har kineserne tatt Nanchang, en nøkkelstilling foren Burmaveien. Det gjenstår nå bare å rydde 60 km av

denne viktige tilførselslinje til China, før den igen kan disponeres for allierte transport til de utmattede kinesiske styrker, som tross alt har klart å stanse det japanske framstøt mot Kwiyang og Chungking.

Politisk. I Hellas er kampene nå stilnet av og britiske styrker har besatt Salonikj under svak motstand fra ELAS-styrkene. Det er allers bemerkelsesverdig at et veldig demonstrasjonstog i Athen arrangert av arbeiderorganisasjonene har hyldet britene og general Scobie, noe som synes å tyde på at ELAS tilslutning blandt de greske masser ikke er så stor.

Det er opplyst at tid og sted for møtet mellom Roosevelt, Churchill og Stalin nå er fastsatt, og at møtet vil finne sted i nærreste fremtid.

Krigen i luften. Øverstkommanderende for det amerikanske flyvåpen, general Arnold, uttalte i denne uken at de allierte flyvåpens herredømme i luften er den avgjørende faktor, både for krigen i Europa og i Asia. Ardenerslaget ble vunnet ved at de allierte flyvåpen avskar Rundstedts tilførselslinjer, og krigen i Stillehavet har utviklet seg til en kamp om luftbaser hvorfra flyvåpenet kan rette neste slag. Flyvåpenets taktiske oppgave inndeles i følgende operasjonsfaser, uttalte general Arnold: 1) Neutralisering av fiendens luftstyrker, (ved nedkjøpelse av hans fly). 2) Isbløring av hans marktropper, (ved avskjæring av veier, jernbaner, bruer osv.) 3) Direkte støtte til egne marktropper, (angrep på fiendens kjernestillinger, festningsanlegg, tyske kjøretøyer, troppekonsentrasjoner).

Iens været i begynnelsen av uken hindret det taktiske flyvåpens innsats, komret de strategiske bombestyrker løs på Tysklands kommunikasjoner. Broene over Rhinen har vært viet stor oppmerksomhet av amerikanernes 8. flykorps, og jernbanesentra og viktige skiftetokter for tilførselene mot vest er angrepet kraftig både av USAF og RAF. RAF rettet slik i løpet av 24 timer 3 kraftige angrep mot Saarbrücken. De store angrep mot syntetiske oljeanlegg, oljeraffinerier og oljelagre fra Ruhr til Mersburg og fra Schleswig til Stettin representerte også harde slag mot Tysklands transport. Med det fine flyvær mot ukens slutt er også de allierte taktiske flystyrker igjen på vingene over vestfronten, hvor de har sin store andel i de siste dagars betydelige framganger. Søndag hadde de allierte flyvåpen en av sine store dager, med 4300 utflyvninger og 243 adeligte tyske fly. Av disse skjøt amerikanerne ned 185 under sitt store dagangrep med 1750 fly. Det er vært å legge merke til anglo-amerikanernes små tap. Amerikanerne mistet ved nevnte angrep bare 19 bombefly og 12 jagere. Påfølgende natt tapte RAF bare 15 maskiner av en bombestyrke på 1500.

At tyskerne med alvor og stigende frykt imøteser de kommende allierte luftangrep, fikk vi et nytt bevis for i denne uken - rustningsminister Speer satt luftvernkanoner øverst på produksjonslisten, med prioritet foran alt annet krigsmateriell. Et interessant nytt trekk i bildet i luftkrigen mot Tyskland er de s.k. "dobbelangrep". I den senere tid har RAF med 2-3 timers mellomrom angrepet samme mål. RAFs eksperter mener at større skader kan tilføres fienden ved at angrepsstyrken deles i to. Etter det første angrep er røken drevet bort og angrep nr. 2 er da som oftest det kraftigste. Denne nye angrepsform har også større "nuisance value".

I England ble i 1944 8465 sivilpersoner drept og 21.984 hårdt såret som følge av angrep fra luften. Dette ligger over tallet for 1943, men betydelig under tapene i 1940 og 1941, da ca. 20 000 sivilpersoner falt som offer for Luftwaffes angrep.

Ukens viktigste flyangrep. Jan. 11. Tunge eskorterte br. b. angriper Krefeld. Været hindrer flyinnsats i vest. All. fly ødelegger 180 jernbanelok og 25 lok. i Italia. Jan. 12. 2 bølger Lancasterfly med Mustang jagers eskorte kaster om ettermiddagen med gode resultater 6 tonn bombes mot ubåthavnen i Bergen, en 5000-tonner ble også senket, 3 mask. tapk. 829 fra India bomber Singapore. Am. hangenfly senker 25. jap. skip og skader 13 utenfor kysten av Indo-China. Jan. 13. Tunge br. b. angriper V-Tyskland og mister 4 fly. 900 tunge br. b. angriper 7 jernbanebruer mellom Bingen og Karlsruhe og skiftetokter ved Mainz og Kaiserslautern. Tunge RAF b. angriper jernbanemål i Saarbrücken. 1000 utflyvninger av taktiske styrker, men fremdeles dårlig vær i vest. Stort. all. flyangrep Handelslay. Jan. 14.

itz ved Stettin. 900 tunge am. b + 800 j. angriper oljeraffinerier ved Heide, synt. oljeanlegg i Magdeburg. Hermann Göring Werke i Halbersdorf og j.l.-bruer over Rhinen, 185 tyske j. skutt ned, egen tap 19 b. + 12 j. Tung eskorterte br. b. bombes skiftetokter i Saarbrücken. Aktiv dag for de taktiske styrker i vest. 829 fra China bomber militæranlegg på Formosa, og 829 fra Salipan angriper Majoya, ingen tap. Jan. 15. 1100 tunge br. b. retter om natten dobbeltangrep mot Leunawerke (synt. olje) i Mersburg. Mosquito dobbeltangrep mot Berlin. Oljeopplag i Krefeld og jernbane knutepunktet Kravenbrutsch også angrepet. 600 tunge am. b + 675 j. angriper 4 j.l.-sentra i Sør-Tyskland, oljeindustri ved Leipzig, tankfabrikker i Magdeburg. Taktiske fly mot jernbanebroen i Koblenz. I de 36 timer fram til midnatt 15. jan. 7000 all. fly over Tyskland. Jan. 16. 1200 br. b. mot oljeraff. ved Brux, Leipzig og Wanne-Eichel. Stark jagermotstand Leipzig. 700 am. b. + j. mot Rhonania oljeraff. Harburg, oljemål og ubåtvarfter i Hamburg. Paderborn o. a. mål.

Under Mosquito rekettangrep mot tyske skip ved Lelrvik (Stord) eksploderer et stort og et mellomstort skip, et eskortefartøy senkes.

- 0 -

Jørstad bro ved Snåsa på Nordlandshaven er sprengt, og den 13. jan gikk et tysk troppetog utenfor stupet. 150 tyskere ble drept.

"Donau", det benyttede tyske departementskip som bl. a. førte de norske jøder til likfabrikken i Polen, har nått sin skjebne og sank tirsdag ette en eksplosjon utenfor Dröbak. Skipet ble prøvd satt på grunn, men gle av.

- 0 -

I sitt nyttårsbudskap til kongressen uttalte president Roosevelt bl. a.: "Den kile som tyskerne prøver å drive inn i Vest-Europa er mindre farlig når det gjelder å vinne krigen, enn de kiler de alltid forsøker å drive inn mellom oss og våre allierte. Hvert lite rykke som har til hensikt å svekke vår tro på våre allierte er en agent midt iblandt oss, en agent som prøver å sabotere våre krigsforanstaltninger."

- 0 -

"Fallet", Paulson. Som kjent er en fremtredende svensk statstjenestemann byråsjefen Robert Paulson, sjef for den svenske utlondingskommisjon, arresteret, anklaget for å ha spionert for tyskerne. Han har også tilstått i sin stilling hadde han bl. a. meget god oversikt over de politiske flyktningers personalia, og utleverte til tyskerne de opplysninger om dem som ble forlangt. At det i mange tilfeller har gått ut over deres familier som var igjen i Norge, er klart. Han har også hatt full oversikt over alle utlendinger som kom og reiste til og fra Sverige, f. eks. nordmenn på vei til og fra London. Naturligvis kan ikke en stat gjøres ansvarlig for at en av dens tjenestemenn selger seg på denne måten; men det er likevel underlig at en mann som Paulson har fått sitte i en slik nøkkelstilling. Hans nazistiske tilbøyeligheter har nemlig vært åpenbare, og han var bl. a. en god venn av den finske gestapoesjef Anthoni, og myndighetene har flere ganger vært gjort oppmerksom på ham, både fra svensk demokratisk hold og også fra norsk.

- 0 -

Ifølge en tysk rapporting på radio er nå også lasteretter strengt rasjonert i Tyskland - uten hensyn til at det som følge herav kan bli betydelig vanskeligere for hærforrådet å bite tonnene sammen.

- 0 -

For tiden ligger i Göteborg omkring 300 tonn med splitter nye klær fra Amerika, som mot på etter krigen å bli distribuert til mennesker som trenger hjelp i Skandinavia og de polske land.

- 0 -

I sin ledelse for mening 10. jan. har Aftenposten stjålet et stykke av vår artikkel i januarnummeret "Drømmen om freden". Den har bare stjålet det den kan forstå og selvfølgelig ikke pointet i artikkelen. Ved sine "behøvede" utdrag har avisen på en stakkent tydelig måte pekt på sin oppgave: Prøve å skape utrykkelighet, prøve å så splid. - Den kommer ikke til

I forrige uke gikk som kjent amerikanerne i land på den største og viktigste øya i Filippinene, Luzon. Det mest betydningsfulle resultat av Mac Arthurs nye offensiv er selvfølgelig den strategiske situasjonen som dermed er oppstått i det vestlige Stillehav, idet Filippinene er en nøkkelstilling for de japanske forbindelser med "det østasiatiske stormyr". Det kan imidlertid også ha sin interesse å se litt på hva de nye amerikanske operasjoner vil kunne bety for øygruppens politiske og økonomiske liv.

Filippinene har vært amerikansk koloni siden 1898, da amerikanerne overtok øygruppen fra spanjolerne. Befolkningen (ca. 13 millioner) består hovedsakelig av filippinere, sterkt oppblandet med operlere og desuten kinesere og japanere. Øyenes næringsliv var før krigen stort sett basert på tre produkter, sukker og kokosnøtter og derimot en japansk stor tobakkproduksjon. Disse varene ble før stridsoperasjonene eksportert - tollfritt - på det amerikanske marked. I 1940 gikk ca. 60% av øygruppens eksport til USA. Amerikanerne har innført ekstremt høy skatt på Filippinene, et moderne sunn hetsvesen og et moderne trafikksystem. Og alt tidligere ble filippinerne tro net i og forberedt på selvstyre. Etter Tydings-McDuffie-loven av 1934 skulle de øyene få full frihet fra 4. juli 1946. En spesialist i filippinsk-amerikanske forhold har karakterisert situasjonen slik: "I en henseende er Filippinenes stilling enestående. Det er den eneste koloni i Sørøstasia som skulle få sin frihet til en alt før krigen fastsatt dato, og befolkningen hadde alt den gang i vid utstrekning autonomt."

Forholdet mellom amerikanere og filippinere etter denne krigens utbrud vitner om gjensidig økt interesse. Innbyggernes kamp side om side med sine amerikanske kamerater, partisankrigen på øyene bak de japanske linjer og den filippinske regjeringens verdige holdning i møtegangen viser betydningen av det amerikanske løfte om full selvstendighet for øygruppen.

Hvorledes har så det politiske liv artet seg på Filippinene under den japanske okkupasjonen? Japanerne gjorde øygruppen til "en selvstendig" koloni 10. okt. 1943. Formelt ble det dannet et filippinsk parlament av samarbeidsmenn som ledet i oppdrag å "beslutte" om Filippinenes "selvstendighet under Japan som ledende makt" og om forbund med Japan. Etter vanlig autoritært mønster frasa parlamentet seg samtidig sine rettigheter til presidenten ved å gi ham generalfullmakt. Hvor begeistret folket var for denne "friheten" og dette "selvstyret" viste seg bl.a. i at den ny president i feb. 1944 måtte innføre beleieforhold over hele landet. Det ble klart at denne tilstand nok ville vare ved så lenge krigen var i gang. - Filippinernes økonomiske forhold kan holdt i tillegg fordi japanerne la om landets produksjon i overensstemmelse med planene for nyorganiseringen av Østasia. Produksjonen av de vanligste eksportvarer skulle ned. Dermed ble også øyenes importvare vesentlig forminsket.

Filippinerne kjemper idag som partisaner i kontakt med de amerikanske styrkene. De vil vinne sin virkelige frihet, som amerikanerne har lovet dem så snart krigen er slutt.

Mange vanske vil reise seg for den selvstendige filippinske stat. Kan øyenes varer konkurrere på verdensmarkedet, når de ikke lenger slipper tollfritt inn på det amerikanske marked? Hvem skal garantere øygruppen militært? Det er formelt opprettet et Stillehavsråd med representanter for alle makter som har interesser i dette område. Et slikt råd skulle eventuelt kunne ansvar for utviklingen bl.a. på Filippinene. Men på det nåværende tidspunkt kan ingen planer bli mer enn løse skisser.

- 0 -

Tom Connally, formann i det amerikanske senats utenrikskomite har foreslått opprettet et interimsråd med representanter fra de allierte nasjoner. Rådet skulle virke inn til det permanente sikkerhetsråd, som ble planlagt i Dumbarton Oaks, var opprettet. Interimsrådet skulle ikke ha militær makt og komposisjon, men kunne ha en rådgivende oppgave.

- 0 -

Tyskerne trenger soldater for å fylle de stadig nye hullene på hovedfrontene. Derfor prøver de å overføre sine disponible allierte reserver i Norge til Tyskland. Men veien er lang og usikker. Først gjennom Norge med stutte, ubalte jernbaner. Vel kommet til havet er det ikke tilstrekkelig med tanasje til å utvikle trafikken direkte mellom norske og tyske havner. Store styrker blir derfor skipt ut fra Ostfjordens forskjellige utskipningssteder. Krysser Skagerrak og Kattegatt, lander i Jylland og forlater videre ved jernbane til Tyskland og frontene. Ettortet de tyske østerrøymenn er blitt sterkt skadet ved flyangrep, er det ennå nødvendigvis for tyskerne å kunne snøde trupper og materiell via Aarhus eller Frederiksborg.

Politiske fly- og flåtestrømskretter passer nøy på en del av veien: hele den lange kysten blir, utskipningsstedene og overfarten til Danmark. Og fra det tydelige Sverige så opp transitte avtalen med Tyskland har den danske motstandsbevegelsen i samarbeid med den allierte overkommandø gått til angrep mot tyske transporter i Danmark. Eksplosjonen en bombe på en jernbanestasjon i Jylland, betyr det at tyskerne forbindelse med Norge brytes etter sinns. Derfor konsentrerer danskene seg nå om jernbanesabotasjen. I begynnelsen la de en på togavsporinger; men da tyskerne svarte med å plassere danske partisaner som "minesvelpere" i den første vognen i hvert tog, skiftet sabotørene taktikk. De tyngste slag ble fra nå av rettet mot pensler, signalanordninger, jernbaneskinner osv. For trafikken skulle stoppes - helst nær et trafikknutepunkt.

Hvis industribotasjen slik fort kommer til å økte etter hvert som krigen nærmer seg slutten - både fordi mange av fabrikkene stanser og fordi produktene ikke blir ferdige tidsnok til å komme tyskerne til gode - vil sabotasjen mot den tyske trafikken forsette og ikke like til det siste. For dette er en ikke liten militær oppgave; det gjelder den tyske armés bevegelighet og slagkraft. - Nå skulle vel tiden være inne også i vårt land? Den jernbanesabotasjen vi bragte melding om i forrige nr. og den tog avsporingen nord for Trondheim som London-radion rapporterte for noen dager siden var kanskje storekuddene. - 0 -

Folketrollet Ingen vokter.

Kampen mot nazismen øker i omfang og forutsetning. Også nord for er igjen blitt krigen opprørt, og kampen med våpen i hånd for befrielse av vårt land er begynt. Med stadig skarpere midler vil derfor også Hjemmefronten fortsette sin uforsonlige kamp inntil målet er nådd og hele Norge etter er fritt. Kraver denne kamp det vil Hjemmefrontens ledelse sette folketrokken i verk.

Ikke enkelt av oss er de i frontlinjen og nå som soldaten blir på sin post og holde sitt øyeblikk for kampinjen med innatisk besluttsomhet. Kravene til offerdige, mot og fasthet blir derfor større enn noensinne, men også mulighetene for enhver til å handle som god nordmann.

Hvor enkelt har ansvar for kampens utfall, om det skal bli Hjemmefrontens største seier og et viktig bidrag til vår befrielse, eller om det skal bli et øyeblikk nedent. Derfor må frgen vakte i den avgjørende stund, og alle skal huske at i kampen mot de nazistiske undertrykkere har Hjemmefronten etter og etter gjort denne erfaring.

"Det nytter å gjøre motstand".

Det viser - for å nevne noen eksempler - lærernes og prestenes kamp, det viser kampen mot ungdomstjenesten og nå sist kampen mot tvungen arbeidsinnsats, AI og arbeidsmobiliseringen.

Disse seirene ble vunnet ved grundig forberedelse, ubrytelig samhold og urokkelig fasthet. Viser folketrokken, opprettholdes den samme holdning og vi skal enda en gang hindre fienden fra å nå sine mål. - Følg derfor uten vakling parolene fra Hjemmefrontens ledelse og forbyd deg alt nå så langt du kan. Døkk derfor følgende:

1. Folketrokken vil bli utskåret av Hjemmefrontens ledelse.
2. Østren utsettes gjennom den fri presse og over London Radio.
3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefronten.

entens ledelse.

4. Forbered deg på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon.

Folkestreik - Vårt hemmelige våpen!

- o -

Førergruppen. Sist sommer gikk det ut melding til arbeidskontorene om å skrive ut ungdom til 8 mndr. tjeneste i førergruppen. Til å begynne med fikk de utkommanderte brev med pålegg om fram møte til tjeneste. Da dette gav et negert resultat, forandret nazistene taktikk. Guttene ble uten varsel hentet av politiet.

Straks etter forordningen var kommet, ble det holdt et møte på Elverum hvor de prinsipielle linjer ble trukket opp. Hver 10-manns-avdeling i førergruppen skulle bestå av 8 vaskeekte nazister, 1 jössing og 1 stripe eller tvilsom. N.S. lokallag fikk i oppdrag å plukke ut de tre karer som skulle fylle tierer.

Like før jul ble en del "gardister" demittert og 150 mann skulle kalles inn til tjeneste. 30 av disse skulle være jössinger eller tvilsomme. De var utpekt av nazilagene og 1/2 time før toget skulle gå, ble de hentet av politiet på sine hjemsteder. Det var 2. dag jul. Politiet forlot dem ikke før de var kommet innfor porten på Ullevoll skole. Der ble de holdt som fanger, fikk ikke gå ut, ikke ta imot besøk, fikk ikke ta imot telefon og all post ble sensurert. Men uniformer fikk de utlevert. I første omgang nektet de å ta dem på. Men etter litt opprykning måtte mange av de yngre gi seg. Flere av dem var bare 16-17 år. Sjefen var en 24. årig frontkjemper. Han og staben hans var livsfarlige for omgivelsene. Deres hovedbeskjeftigelse var å drikke. På 8 dager fantes det ikke et befall som var edru. Ofte stod det om livet for de stakkarna som kom i deres vei. Sjefen kunne legge seg på ryggen og poppre vegger og tak i korridorene med maskingevær sitt. En gardist ble truffet i armen; andre hadde nok med å snike seg ut av ildlinjen. Slik var det daglige liv i Førerens garde, som disse 30 unge mennene ble tvunget inn i. De andre 120, de ekte nazister, som var innkalt pr. brev, møtte ikke en eneste en. Og bare 10 av de menige nazi-gardistene syntes om livet i kasernen. De ble også av sine kamerater karakterisert som rene rampen. De andre 90% var villige til å gjøre opprør mot sitt befall når som helst. Det var deres beretninger som gjorde at de andre innkalte nazistene ikke møtte fram.

Slik er tilstanden i Førerens garde ved inngangen til det nye år. Vi må trekke en lærdom av dette: Blir vi innkalt til denne garden e.l., kan vi risikere at politiet henter oss ned makt. Altså, i dekning!

- o -

Se opp for handelsskoler!

Det er mange vitnesbyrd om at handelsskolene er i skuddlinjen når det gjelder innkalling til arbeidsinnsats eller borgervakt. - Handelsskolen i Skien hadde fått arbeidskontorets løfte om å få være i fred i høst, - og etter at elevene hadde innfunnet seg, ble de innkalt til arbeidsinnsats. I en rapport fra Oslo Arbeidskontor kommer det tydelig fram at listene over elever ved gymn. og handelsskoler er en hovedting ved arbeidsfordelingen.

Selv det å ha gått på handelsskole viser seg å være farlig! Flere handelsskoler i Oslo har nylig fått ordre fra arbeidskontoret om å levere inn lister over elever som sluttet i dette skoleår. Elevene skal utskrives til borgervakt. Arbeidskontorets ordre er hittil ikke blitt fulgt. Alle skoler kan risikere lignende ordre og må være på vakt.

Motstanden mot registreringer til arbeidsinnsats eller borgervakt gjennom handelsskolene er uttrykkelig, men læreplanen er den at ungdom som søker, går på eller går ut fra en handelsskole er særlig etterspurt fra arbeidskontorene.

- o -

Norsk Tidende for 9. des. ifjor bringer en artikkel av utenriksminister Lie om besøket i Sverige. Lie skriver bl.a.: "Jeg hadde også den glede å treffe mange nordmenn i Sverige, deriblant atskillige som hadde måttet forlate Norge i den aller siste tiden. Samværet med dem bestyrket meg i

det syn jeg alltid har hatt. Jeg har alltid vært overbevist om at nordmenn hjemme og ute i alle spørsmål av betydning står på samme linje. Vi går nå inn i krigens siste avsnitt, og det ser desværre ut til at det vil bli det hardeste for det norske folk. Det er imidlertid en trøst å vite at vår hjemmefront aldri har vært sterkere og mer samlet enn nå og at den vil stå fast - komme hva som vil." - o -

Det befriete Holland.

Den hollandske førsteminister dr. Gerbrandy foretok en tur før jul en reise til Holland for å undersøke forholdene i de befriete områder. (Den hollandske regjeringen vil fortsatt bli i London inntil videre). Matsituasjonen er ikke god for kampene har ødelagt alle kommunikasjonene. Broene er sprengt, jernbanene er bombet, dikene er ødelagt og store deler av landet er oversvømmet. Siden Antwerpens havn ble åpen for bruk er situasjonen imidlertid begynt å bli bedre. Et centralt "Transport byrå" er opprettet for å ta seg av mangelen på transportmidler - som er hovedgrunnen til den dårlige matsituasjon. Og den allierte overkommando og de hollandske lokale myndigheter har gjort fordelingen av forrådene til sin viktigste oppgave. Sammenliknet med mat- og brensels-problemene innar de politiske problemer bare en underordnet rolle. En hollandsk militærmyndighet, som er ansvarlig overfor krigsministeren og i annen instans overfor hele den hollandske regjering, forestår lokaladministrasjonen etter de hovedlinjer som den allierte overkommando trekker opp. Alle borgermestrene er blitt utnevnt på grunnlovsmessig måte. I de fleste tilfeller er de tidligere borgermestrene, som ble avsatt av nazistene, gjeninnsatt i sine stillinger. Den eneste virkelige pekepinn på den politiske situasjon og stemningen i de befriete områder har man i avisene - hele 35 i befriete område; de fleste av dem "illegale" aviser som nå endelig kan skrives, trykkes og distribueres åpent. Det er umulig å trekke generelle slutninger om resten av Holland ut fra erfaringene i de frigjorte distriktene. De er overveidende katolske og innbefatter ingen storbyer hvor kommunistene og muligens sosialistene har vokst i styrke under okkupasjonen. Mange tror likevel at pressens sterke ønske om enighet og en slutt på de utallige partiers perlede - 53 før krigen - kanskje har sterk tilslutning i folket. Det kan varsle et skille mellom motstandsbevegelsens medlemmer, som - særlig de yngre - går inn for nye former og institusjoner og de eldre politikere som stort sett ønsker å vende tilbake til forholdene i 1939. Det synes som om dr. Gerbrandy er oppmerksom på dette problem og har tatt lærdom av hendelsene i andre befriete land. Reningsleire er alt blitt opprettet for å utdanne motstandsbevegelsens medlemmer og andre frivillige for krigen i listen og for lokal garnisons-tjeneste. Og dr. Gerbrandy har uttalt at når Holland er helt befriete vil han nedlegge sitt embete og gi plass for en leder fra hjemmefronten.

- o -

Bulletinen skriver om flyangrepet mot Victoria Terrasse bl.a.: "...Det er naturlig at mange, i sorgen over de døde - som det synes helt forgjeves - spør seg selv om det var nødvendig og riktig å gå til et slikt angrep."

Det må først understrekes at bombingen ble en ulykke av slike dimensjoner for sivilbefolkningen fordi tyskerne ikke lot luftvernsmidlene gå. De unnlot kynisk å varsle befolkningen enda de visste at angrepet kom. Hadde tyskerne gitt flyalarm ville angrepet åpenbart ikke ha krevd mer enn en brøkdel av de menneskeliv som det nå gjorde. Når en ser den hemningsløse utnyttelse av katastrofen i de tyskkontrollerte aviser i propagandistisk øyemed skulle en tro fienden ønsket denne ulykke for Oslo.

De allierte flymyndigheter kunne ikke regne med en slik uhyrlighet. På sin side hadde de ved planleggingen av angrepet søkt å skåne norske liv, så langt som mulig. De kom en søndag da nordmenn ikke er på sine kontorer og de kom på en time på dagen da det ikke skulle være stor ferise i gatene. - Flyangrepet var rettet mot hovedkvarterene til Gestapo og Statspolitiet i Victoria Terrasse. Disse hovedkvarterene er idag viktige militære mål. R.A.F. har da også satt inn sine Mosquitoes i en serie med angrep mot Gestapohovedkvarterene i Frankrike, Belgia, Holland og Danmark. Hadde

truffet sitt mål på Victoria Terrasse ville de ha befridd oss for en rekke av de verste Gestapobødlere og bragt forvirring i deres arkiver. Dette ville ikke bare ha betydd en forbedring av vilkårene for det hjemlige arbeid for landets frigjøring og utsikt til redning av hundrevis av larvis menns liv innenfor og utenfor fengslene, det ville også ha betydd en forbedring av den militære situasjon på det norske krigsteater. Ville vi ikke alle ha jublet hvis bombene hadde rømt sitt mål?

Vi kan ikke forlange av dem som planlegger et slikt angrep at de skal være 100% sikre på at bombene vil treffe sine mål. De må ha lov til å regne med en viss risiko for feiltreff og tap for sivilbefolkningen, såant risikoen er rimelig i forhold til det som oppnåes ved angrepet. Det er dette vi mener når vi sier at vi er villige til å ta de tap som krigføringen mot fienden på norsk jord fører med seg.

- 0 -

Russisk selvhjelp - og norsk.

I en leder 23. april ifjor skriver Pravda: "Man kan helt bestemt fastslå, sier Stalin, at sovjetfolkets selvoppofrende arbeid bak fronten kommer til å gå inn i historien ved siden av den røde armes helttemodige kamp". Det ligger en stimulerende appell til det russiske folket i denne anerkjennende uttalelsen, men den gir også uttrykk for det kolossale arbeid russerne har nedlagt i bestrepelsene på å bygge Russland opp igjen.

Etttersom de russiske distrikter ble befridd, begynte straks gjenoppbygningen av industrien, kommunikasjonene og boligene. Forholdene var utrolig vanskelige. Overalt ser man resultatet av den brente jords taktikk, og arbeidskraften er selvfølgelig redusert til et minimum så lenge krigen varer. Det industrielle maskineri, som russerne i stor utstrekning klarte å evakuere østover ved krigens begynnelse, blir nå flyttet vestover igjen for å forsyne de store industrisentra, særlig Ukraina. Men først skal bedriftene bygges opp på ny eller repareres, først må kullgruvene pumpes lens for millioner av kubikkmeter vann.

Vanskene må overvinnnes med den arbeidskraft og de midler som er for hånden. Tusenvís av menn og kvinner har frivillig ved siden av sitt vanlige arbeid utdannet seg til murere, malere, tømmere osv, for så fort som mulig å kunne gjenreise de ødelagte byer. Særlig kjent ble Alexandra Tjerkassova, en lærerinne i Stalingrad, som organiserte en rekke kvinner - husmødre og yrkeskvinner - som hadde noen timer ledige hver dag til å hjelpe til ved byggene. Snart var det en frivillig "tjerkassova-bevegelse" over hele Russland. For å få den nødvendige tekniske hjelpen er det organisert s.k. initiativgrupper av kvalifiserte ingeniører og teknikere, som i sin fritid gir råd i gjenoppbygningsarbeidet. Alt gjøres frivillig og uten lønn. I områder som ikke har vært besatt av tyskerne, har bondebefolkningen på eget initiativ organisert "brødråhjelp" til bønder i de krigsherjede distriktene. Store mengder husdyr har de bl.a. sendt.

Store resultater er nådd på denne måten. I Kjev-området ødelag tyskerne 37 sukkerraffinerier. Natt og dag ble det arbeidet for å reise dem igjen. Nå er 26 i drift. Orel, som tyskerne ødela, var bygget opp igjen innen et år etterat fienden var drevet ut av byen. "Om du elsker din by, så bygg den opp igjen med dine egne hender", het det. Og 895 frivillige brigader utførte i sin fritid på 3 måneder et arbeid på 800.000 dagsverk. På et år har innbyggerne bygget opp igjen 30.000 m² beboelsesflate, bad, sykehus skoler, bibliotek m.v. Krigsindustrien i det nye Orel har alt levert produkter til en verdi av 30-40 millioner rubler til fronten.

I Ukraina, Russlands viktigste kull- og metall-distrikt, har ødeleggelsene vært enorme under krigen. Gjenoppbygningen har ofte vært mer arbeidskrevende enn om nye foretak skulle vært anlagt. Men i Stalinsk-området er 51 gruper i virksomhet, 7 masovner, 17 valsverk osv. Under gjenoppbygning en har man søkt å innføre alle de tekniske nyheter. De forskjellige foretak er derfor gjenoppstått i delvis modernisert form. Alle de elektriske kraftverkene som tyskerne sprengte, eller russerne selv ødela under tilbaketrekningen i 1941, har det vært gjort kjeppstrøngelser for å reise på ny. Det gjelder særlig det store kraftverket Dnjeproges, som den ukrainske

kull- og metall-industrien for en stor del er avhengig av.

Også i Stalingrad, som kanskje vil gå over i historien som denne krigs mest herjede millionby, er industrien begynt å reise seg av ruinerne. I. sept. 1944 ukroy Moskvaavisene at Stalingrads gjenoppbyggede traktorfabrikk hadde levert de første traktorer til jorderbruken i Ukraina.

Når russerne møter gjenoppbyggingsvanskene på en slik måte, midt under de hardeste krigsstrøngelsene, kan det ikke skyldes tvang. For en slik innsats trenus det entusiasme, initiativ og evne til selvhjelp.

Vi vet ennå ikke hvor store ødeleggelsene kommer til å bli i vårt land før de tyske horder er drevet ut. Men under enhver omstendighet blir det et stort arbeid å få landet på fote igjen. Da kreves det ikke bare samarbeid og motstrøende offervilje. Som i krigen må det initiativ og utrettelig entusiasme til. Vi må også se det som det største av alt å arbeide for å reise landet.

- 0 -

Mellom venner.

Vi gjengir nedenfor siste vers av et landsprodukt sunget på en nyttårsfest for Fritt folks personale på Victoria restaurant 3.1.1945.

"Alltid når en song mang lager, den må få en ende,
og når den er god, ja da er allting godt:
Hvordan skal så enden bli, hva kan vel gristen tende?
Jo nå vet vi hvad som gjør fineien flott!
Vare önskers mål: En avis som stål.
Den må ligge langt, langt over mål.
Aftenposten, Svarta, alt er bare simple greier:
Så tilslutt: La dette være FRITT FOLKS SKÅL!"

- 0 -

Lov og lovlydighet.

Ego "Dyheter från Stormkriannien" sakser vi; "For nazismen var begreperne om lov og rett temmelig like i de forskjellige landene. Alle hadde del i den europeiske moralske arv, som gav seg uttrykk i visse handlingsregler og alment godkjente definisjoner på rett og urett både m.h.t. statenes indre liv og i internasjonale forhold.

Etter 1945 begynte i tidertid tyskerne - for å fremme sine egne mål - å forvränge de internasjonale moralbegreperne. Forreitt fulgte nok deres lovver fortsatt sann nok kunne den alminnelige europeiske retningen; men i sin internasjonale opptreden rettet tyskerne løsliggende slag mot selve Lovens grunnlag - mot de moralbegreper som bunnar i menneskenes rettsfølelse og som gjør at man holder loven. Slik ble følelsen for lovens gyldighet undergravet lenge før denne krigen tok til.

Megre venner ble det da tyskerne begynte å bruke rettsapparatene i de landene de okkuperte for sine egne formål. Før når tyskerne brukte et lands politi, domstoler og straffetret som middel til å undertrykke landets egne borgere - når det maskineriet som skulle opprettholde lov og orden, ble rettet mot det folk som hadde opprettholdt det i århundrer, så ble loven bragt i miskreditt. Troen på dens berettigelse ble underminert.

Det er lett for den som ser nøl og nøkterhet på tingene å innse at det ikke var loven som burde komme i miskreditt, men tyskernes måte å tiltenpe den på. Men for de mennesker som kjempet med sine liv, var det ikke så lett. Med hele sin sjel og uten den ringeste skyldfølelse kjempet de mot loven slik den ble brukt mot dem - nærmest med en dyp følelse av det rettferdige i sin lendte. Når befielsen kommer er det derfor meget forståelig at motstandsbevegelsene finner det vanskelig å bøye seg for de samme begreper en lov og rett, som tyskerne og quislinger i forvrengt form brukte mot dem. - Quislingene ble oppdratt til å sette seg ut over loven. Det inni vorder tiljublet dem når de brøt sitt lands lover, avsporet tog og sprengte broer. De hadde vennet seg til å betrakte lov og orden som fiender og bare stole på eget mot, egen tanke og egen kraft når det gjaldt å finne ut hva som var rett og urett. Det blir en vanskelig psykologisk forandring for dem igjen å vende seg til lovens herredømme.

- 0 -